

EUROPEAN
U R B A N
INITIATIVE

ZÁRÓJELENTÉS

EURÓPAI VÁROSFEJLESZTÉSI KEZDEMÉNYEZÉS (EUI) KAPACITÁSÉPÍTŐ RENDEZVÉNY

A funkcionális várostérségek fejlődésének elősegítése a magyarországi fenntartható városfejlesztésben

Budapest, 2023. november 21.

Co-funded by
the European Union

Région
Hauts-de-France

1. Bevezetés

1.1 Az esemény paramétereit

A találkozót célja a magyarországi funkcionális várostérségekkel (FUA: functional urban area) kapcsolatos párbeszéd fellendítése, az országos szint és a helyi önkormányzatok közötti együttműködés elősegítése, valamint a folyamatban lévő jogalkotási és szakpolitikai fejlesztésekhez való hozzájárulás volt.

Az eseménynek az Aranytíz Kultúrház adott otthont, egy gyönyörűen felújított épületben Budapest szívében – praktikus elegáns helyszínen. A szervezés kiváló volt; a plenáris ülések egy tágas, színházszerű teremben zajlottak, míg a délután folyamán öt csoport dolgozott külön termekben. Az ebéd, a kávészünetek és az ismerkedő koccintás magas színvonalra emelte a rendezvény értékét.

Az eseményre 93-an regisztráltak, ebből 74-en vettek részt.

Az esemény elején a moderátor feltett néhány kérdést a SLIDO applikáción keresztül, hogy információkat szerezzen a résztvevőkről. A SLIDO-n 46 résztvevő adott választ a szakmai háttérükre vonatkozó kérdésre: a résztvevők 33%-a önkormányzati dolgozó volt, 9%-a önkormányzati ügynökségektől érkezett, 30%-a minisztériumoktól vagy irányító hatóságoktól, 15%-a tanácsadó, 13%-a pedig egyéb háttérrel rendelkezett. A résztvevők foglalkozását illetően a következő képet kaptuk a SLIDO-n keresztül: 2% politikus, 28% helyi szinten, 9% más területi szinten, 26% országos szinten dolgozó köztisztviselő; 2% közintézmény alkalmazottja, 0% kutató, 19% tanácsadó, 14% egyéb. A funkcionális várostérségekkel kapcsolatos ismeretek a következő értékeket mutatták (49 válasz alapján, ahol 1 volt a legrosszabb, 5 a legjobb): 1 (4%), 2 (29%), 3 (43%), 4 (16%), 5 (8%) – így az átlagos pontszám 3,0 volt.

1.2 Bevezetés az uniós kontextusba

Móricz Ádám, az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatóságának programmenedzsere előadásában kiemelte, hogy a FUA-alapú várostervezés és pénzügyi támogatás egyre nagyobb lendületet vesz az EU-ban, egyre több város dolgoz ki stratégiákat ezen a területi szinten és hajt végre FUA-szintű gyakorlatokat. Hangsúlyozta továbbá a városrész és a FUA-szint fontosságát az Új Lipcsei Charta tükrében, amely szerint a városoknak integrált és fenntartható városfejlesztési stratégiákat kell kialakítaniuk, és biztosítaniuk kell azok végrehajtását az egész városi térségben, a városrészekről a város funkcionális területéig. Ezen túlmenően a fenntartható és reziliens városfejlesztés regionális vagy nagyvárosi kontextusban zajlik, és a funkcionális kölcsönös függőségek és partnerségek összetett hálózatán alapul. Ezt példázza a Területi Agenda 2030-ban megfogalmazott funkcionális terület. Annak érdekében, hogy a várospolitikát az emberek mindennapi életéhez igazítsák, a városoknak együtt kell működniük és össze kell hangolniuk politikáikat és eszközeiket a környező külvárosi és vidéki területekkel. Az új programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) forrásainak 8%-át integrált városfejlesztésre fordítják, amelynek 55%-át a FUA szintjén fogják felhasználni. Ez az arány az előző programozási időszakban csak 20% volt, ami azt jelenti, hogy a városok megértették, hogy a FUA keretében történő tervezés hasznos.

Tim Caulfield, az Európai Városi Kezdeményezés Állandó Titkárságának igazgatója kifejtette, hogy az Európai Városi Kezdeményezés új támogatási programjai hatékonyan segíthetik a magyar városokat abban, hogy mélyebb betekintést nyerjenek a FUA-k (vagy más szakpolitikák és eszközök) működésébe különböző európai városokban. A könnyen alkalmazható, városok közötti csereprogram a legjobb új eszköz erre, de a kétnapos szakértői értékelő rendezvények is fontosak lehetnek.

Tosics Iván a különböző uniós programokban szerzett széleskörű tapasztalatai alapján tartott vitaindító előadásában rámutatott, hogy az európai városok keresik a területi együttműködési lehetőségeket, de ez gyakran nem a FUA területi szintjét jelenti. A tagállamoknak vonzó keretfeltételeket kell teremteniük a hatékony várostervezés támogatására a FUA szintjén. A FUA-szintű együttműködés két fő modelljét mutatta be: az ún. eljárási modellt, amelyet a zürichi nagyvárosi térség esetével illusztrált (ahol a kantonokat közvetve, a központi állam tervezési eljárásán keresztül kényszerítették FUA-szintű együttműködésre), és az intézményi modellt, amelyet Barcelona esetével szemléltetett (ahol a FUA-szintű tervezésre és a közszolgáltatások szervezésére külön szervezetet hoztak létre, külön személyzettel és költségvetéssel a FUA szintjén).

A gyenge együttműködési kultúrával jellemezhető országokban – különösen a kelet-közép-európai országokban – feltűnően kevés a funkcionális városi terület (FUA) szintjén történő együttműködést támogató, alulról jövő kezdeményezés. Ráadásul gyakran hiányzik a politikai hajlandóság is a felső vezetés részéről a FUA-szintű tervezés támogatására. Ez kiemeli a fenntartható városfejlesztési (SUD) kezdeményezés részeként 2014-ben bevezetett uniós integrált területi beruházások (ITI) keretrendszerének jelentőségét. Az ITI az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) forrásainak egy meghatározott részét a városoknak juttatja. Ez a keret néhány kelet-közép-európai országban és városban alapvető jelentőségű volt, amint azt Brno és Wrocław sikeres, a konferencia keretében bemutatott gyakorlata is bizonyítja. Tekintettel a Cseh Köztársaság, Lengyelország és Magyarország fejlődési mintáinak történelmi hasonlóságaira, ezek az innovatív példák értékes útmutatóként szolgálhatnak a magyar városok és központi hatóságok számára abban, hogyan lehet hatékony funkcionális területi együttműködést kezdeményezni.

1.3 A magyarországi kontextus / keret bemutatása

A jelenlegi programozási időszak kezdetén az esemény fő célcsoportjaként 43 magyar város lett a Fenntartható Városfejlesztési (SUD) Program kedvezményezettje. Ezek közül 26 viszonylag nagyobb város (megyei jogú városok), a többi járásközpont, magyar léptékű középváros. A 26 nagyobb város már az előző kohéziós politikai ciklusban is részese volt ennek a közvetlen uniós forráselosztásnak, míg a többi város korábban nem ismerte ezt a lehetőséget.

A 43 város döntő többsége a város közigazgatási területére dolgozta ki fenntartható városfejlesztési stratégiáját, csak 3 város választott nagyobb területet. A 2023. november 8-án hasonló témában megrendezett ESPON rendezvény összefoglalója egyértelműen megállapította, hogy jelenleg Magyarországon nincs egységes meghatározása a funkcionális városi területnek.

A fenntartható városfejlesztési stratégiákat a 2022-es népszámlálás adatai alapján felül kell vizsgálni 2024-ben. Országos szinten vannak kísérletek a funkcionális várostérségek földrajzi lefedettségének meghatározására, de ezek nem pontos mérések. A FUA-meghatározások többnyire a munkaerő-piaci elérésen (ingázók), a területek elérési idején (mobilitás) és a közszolgáltatások lefedettségén

(egészségügyi intézmények, iskolák stb.) alapulnak. A külön termekben alakult csoportok résztvevői elismerték, hogy a funkcionális várostérségek leírása a fenntartható városfejlesztési stratégiáikban általában nagyon szegényes: nem volt érdeklődés, mivel nem volt elkülönített pénzügyi forrás erre a területi szintre.

Mégis van néhány – meglehetősen kezdetleges – példa a területi együttműködésre Magyarországon, ezt **Majorné Vén Mariann**, a Területfejlesztési Minisztérium osztályvezetője be is mutatta. A fenntartható városfejlesztésre törekvő 43 város közül három magyar város (Gyula, Békéscsaba és Szolnok) a városhatároknál nagyobb területre dolgozta ki fenntartható városfejlesztési stratégiáját. Tapasztalataikat a konferencia egyik plenáris kerekasztal-beszélgetésén ismertették. Ezek a kísérletek azonban olyan területi szinteket használnak, amelyek nincsenek összhangban a magyarországi funkcionális várostérségek Eurostat Központi Statisztikai Hivatala szerinti definíciójával: kettő közülük a mikrorégiót, egy pedig az országgyűlési választókerületet választotta fenntartható városfejlesztési stratégiája területéül. Ez a terület mindhárom esetben kisebb, mint a funkcionális városi terület. A minisztérium által 2023-ban kezdeményezett másik példa egy kísérleti, városi együttműködési projekt két fenntartható városfejlesztésre törekvő város, Székesfehérvár és Veszprém, valamint a közöttük lévő kisebb város, Várpalota között.

Márkus Ferenc, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára megemlítette, hogy a parlamentben most tárgyalják az új területfejlesztési törvényt. Elfogadása az ún. „együtt kezelendő területek”, például városi/várostérségi területek és belső perifériák bevezetését jelenti. A tervek szerint a területi tervezésnek a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítania a várostérségi területekre.

1.4 Napirend

A rendezvény fő moderátora Tosics Iván (URBACT és EUI szakértő) volt, míg Hollai Krisztina, Kalmár Ágnes, Kravalik Zsuzsa és Szigeti Ferenc Albert moderálták a kisebb csoportokban zajló foglalkozásokat és moderált beszélgetéseket. A rendezvény napirendje a következő volt.

9:00-9:30	Helyszíni regisztráció
9:30-10:00	<p>Üdvözlés és bemutatkozás (plenáris terem)</p> <p>Az uniós programozás helyzete Magyarországon, különös tekintettel a területi programokra. STEFÁN László főosztályvezető, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium / Miniszterelnöki Hivatal</p> <p>Európai Bizottság, DG Regio. A fenntartható városfejlesztések integrált megközelítése és a funkcionális várostérségek jelentősége. MÓRICZ Ádám, az Európai Bizottság DG REGIO programvezetője.</p> <p>Kapacitásépítés az Európai Városfejlesztési Kezdeményezésben. Tim CAULFIELD, az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés Állandó Titkárságának igazgatója.</p>
10:00-10:40	<p>Főelőadás (plenáris terem)</p> <p>Nemzeti szakpolitikai keretrendszer a funkcionális várostérségek tekintetében. A városok közszolgáltatások területi irányítására vonatkozó fő feladatainak a Magyarországon hatályos nemzeti szabályozása. A funkcionális városi térségi együttműködés jövőbeli tervezési és szabályozási keretei Magyarországon. Az Országos Területfejlesztési Koncepció jövőbeni felülvizsgálatának / módosításának a bemutatása és a funkcionális várostérségek fejlesztését célzó tervezett nemzeti politikák bemutatása (magyarországi Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium).</p>

	MÁRKUS Ferenc helyettes államtitkár, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium MAJORNÉ VÉN Mariann osztályvezető, Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium
10:40-11:00	Főelőadás (plenáris terem) A funkcionális várostérségek jelentősége a területi folyamatokban és az európai döntéshozatalban. TOSICS Iván URBACT és EUI szakértő
11:00-11:20	Kávészünet
11:20-12:00	Európai bevált gyakorlatok 1. (plenáris terem) A brünni nagyvárosi terület esete, majd kérdéseket lehet feltenni. Soňa RASZKOVÁ , a külföldi együttműködési és marketing osztály vezetője.
12:00-12:40	Európai bevált gyakorlatok 2. (plenáris terem) A wrocławai nagyvárosi terület esete, majd kérdéseket lehet feltenni. Lukasz MEDEKSZA , a stratégiai és városfejlesztési osztály igazgatóhelyettese.
12:40-13:20	Európai bevált gyakorlatok 3. és a funkcionális várostérségek jövőbeni lehetőségei (plenáris terem) A Világbank és az Európai Bizottság funkcionális várostérségekre vonatkozó kezdeményezésének bemutatása, az elért eredmények összefoglalása. A kolozsvári funkcionális városi terület esete, majd kérdéseket lehet feltenni. Marcel IONESCU-HEROIU , a Világbank vezető városfejlesztési szakértője.
13:20-14:20	Ebéd
14:20-15:20	Vitaműhely (külön termekben tartott munkacsoport ülések) Vita a bevált gyakorlatok kulcselemeiről és azok magyarországi alkalmazhatóságáról.
15:20-16:00	Friss példák a magyar várostérségek integrált területi együttműködésére 1. (plenáris terem) Kerekasztal-beszélgetés a meglévő magyarországi funkcionális várostérségek tapasztalatairól a 2021-2027-es programozási időszakban: Szolnok, Békéscsaba és Gyula .
16:00-16:20	Kávészünet
16:20-16:45	Friss példák a magyar várostérségek integrált területi együttműködésére 2. (plenáris terem) A Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém városi együttműködés kísérleti programja.
16:45-17:00	Friss példák a magyar várostérségek integrált területi együttműködésére 3. (plenáris terem) Körmend – egy aktív és innovatív LEADER helyi akciócsoport példája
17:00-17:10	A magyar városok támogatása a finanszírozási lehetőségek megtalálásában Dr. PETRI Bernadett ügyvezető igazgató, Magyar Fejlesztésösztönző Iroda (MFOI)
17:10-17:15	Zárszó Tim CAULFIELD , az EUI Állandó Titkársága igazgatója.
17:15-19:00	Kapcsolatépítő koktél

2. Mit tanultak a magyarországi résztvevők

2.1 A funkcionális várostérségek irányításának megismerése: teendők és tilalmak

2.1.1. A nemzetközi bevált gyakorlatok és a magyarországi példák főbb pontjai

Európában a városok és vonzáskörzetük közötti együttműködésnek számos formája létezik, és az együttműködés mindig gyümölcsöző. A külföldi bevált gyakorlatok (Brno, Wrocław, Kolozsvár) bemutatásának legfontosabb üzenete az volt, hogy a kezdeti akadályok leküzdése érdekében nemzeti szabályozásra van szükség a FUA-szintű együttműködés elősegítésére, és az integrált területi beruházásokra irányuló (ITI) eszköz használata jó kiindulópont lehet Magyarországra számára is.

Amint azt Brno példája mutatja – ahol az átláthatóság, a szakmaiság biztosítása és a politikai befolyás kizárása érdekében bevonták az egyetemet a szolgáltatások tervezésébe –, a közszolgáltatási létesítmények iránti igények meghatározása a funkcionális várostérségeken belüli kisebb területeken történik, a tényleges helyszínről pedig e kisebb területek vezetői döntenek.

Jellemző probléma, hogy nagy lehet az eltérés a „statisztikai” lakosok és a „valós” lakosok között – így van ez Wrocławban és számos kelet-közép-európai városban is: az emberek az adminisztratív nyilvántartási rendszer szerint nem ingáznak, de a valóságban sokan közülük a városon kívül, funkcionális városi területen élnek. Ennek fényében a tervezés és a döntéshozatal egyaránt kihívás.

Brno esetében a FUA-szintű együttműködés iránti érdeklődés az EURO CITIES magasabb szintű szakpolitikájában való részvételen keresztül alakult ki, a pénzügyi lehetőségeket pedig uniós rendeletek nyitották meg. Wrocław esetében az uniós források nemzeti programozása 2014 óta kötelezővé tette a lengyel nagyvárosok (regionális székhelyek) számára, hogy a fenntartható városfejlesztés tervezésében és végrehajtásában a FUA területi szintjét alkalmazzák.

2.1.2. A munkacsoportos vitaműhely eredménye

A legtöbb magyar városnak van egy általános, a mindennapi életből és tapasztalatokból származó elképzelése arról, hogy milyen települések alkotják az adott funkcionális városi területet. A szomszédos településekkel való együttműködés szinte minden városban elterjedt, bár gyakran csak informálisan és csak bizonyos szakpolitikai területekre összpontosítva. Olyan közszolgáltatások esetében, mint például az óvodák vagy bölcsődék fenntartása, a városi döntéshozók felismerik, hogy a városi létesítményeket az agglomeráció lakói veszik igénybe. Következésképpen új létesítmények létrehozása az agglomeráción belüli falvakban mind a város, mind a helyi lakosok számára előnyös lehet. A potenciális előnyök felismerése mellett strukturált koordinációs mechanizmusokra van szükség a közös fejlesztések elősegítése érdekében. Mindamellet, hogy elismerik, hogy a FUA-szintű koordináció előnyös lehet a nagyobb város számára, jelenleg nincsenek meg az összehangolt fejlesztési erőfeszítések mechanizmusai.

A területi szintű együttműködést illetően Magyarországon van néhány példa, igaz, nem sok, és azok gyakran tematikusan korlátozottak. Bár minden város rendelkezik valamilyen – legalább informális szintű – együttműködési mechanizmussal a saját funkcionális városi területére nézve, az ilyen együttműködések többsége a helyi döntéshozók jó szándékán és az együttműködés jelentőségének felismerésén alapul. A helyi szintű politikusok települési határokon átívelő együttműködése többnyire a leglátványosabb előnyöket mutató mobilitási kérdésekre összpontosul. A helyi együttműködés

minősége nagyban függ a személyes kapcsolatoktól és a szereplők között régóta fennálló kapcsolatoktól.

A jelenlegi magyarországi szabályozás következményeként sajnos a városoknak eredendően az a politikai érdekük, hogy NE működjenek együtt, azaz a saját területükön maximalizálják pénzügyi nyereségüket. A FUA-szintű együttműködés megteremtéséhez és az erőfeszítések összehangolásához először is nemzeti keretre és ösztönzőkre van szükség, de a városvezetőknek is át kell lépniük bizonyos – rövidlátó haszonszerzésre irányuló – mentális akadályokat. A résztvevő városok képviselői elvben látják az együttműködés hozzáadott értékét, és szinte mindegyikük kész lenne csatlakozni a FUA-kooperáció kísérleti programjaihoz.

2.2. A FUA végrehajtásáról és tervezési gyakorlatáról szerzett ismeretek: teendők és tilalmak

2.2.1. A nemzetközi bevált gyakorlatok és a magyarországi példák főbb pontjai

Brno FUA-koordinációja egy politikai és civil társadalmi szereplőkből álló testületre épül, és a döntéshozatali eljárások is egyértelműen meg vannak határozva. Ez kulcsfontosságú a hosszú távú kapcsolatok és eredmények szempontjából. A stratégiakészítés nem volt kimerítő jellegű, inkább a lehetséges infrastrukturális szükségletekre és azok területi eloszlására összpontosított, négy kiemelt területhez kapcsolódva: közlekedés, környezetvédelem, versenyképesség (+oktatás) és társadalmi kohézió (szociális szolgáltatások és lakhatás). Számos sikertényező van: 2021-től kezdve egy nemzeti szintű módszertan segíti a városok és régiók FUA típusú együttműködését. Fontos könnyítést jelent a tervezési folyamatban az, hogy a városnak az egyetemen együttműködő és az érdekeltek széles körű bevonásával dolgozó külön informatikai adatelemző osztálya van.

Wrocławban az ITI-irodát az önkormányzaton belül, a városi tervezési osztály részeként hozták létre. A cseh döntéshozatali struktúrához hasonlóan Wrocławban is a helyi polgármesterek alkotják az irányító bizottságot, a civil szervezetek és a vállalkozások képviselői pedig társult résztvevők. A wrocławwi funkcionális városi terület 19 településből áll, amelyek 3 típusba sorolhatók: városi, városi-vidéki átmeneti (városi+vidéki) és vidéki típusokba. Ez azt jelenti, hogy a város mellett a vidék és a mezőgazdaság is jelentős mértékben képviselteti magát a funkcionális városi területen. Az integrált területi beruházás uniós és helyi források kötelező stratégiájaként nagyon népszerűvé vált a 2021-27-es kohéziós politikai ciklusban. Számos pozitív eredmény született: integrált területi beruházásokkal megvalósíthatók a legfontosabb fejlesztések; ennek sikeres része a fenntartható települési mobilitási terv, és további sikertényező a tudásmegosztás, illetve a városok és felelősségvállalásuk megerősítése. A funkcionális városi terület egyértelmű előnye a szolgáltatásfejlesztési erőfeszítések egységesítése, valamint a települések közötti kettősségek és az ilyen új szolgáltatásokért folytatott felesleges versengés megszüntetése. Az új programozási időszakra azonban országos szinten több integrált területi beruházást határoztak meg és kevesebb pénzt különítettek el, így a wrocławwi integrált területi beruházások pénzüsszege jelentős mértékben csökkent.

Romániában a Világbank nyújtott technikai segítséget a fenntartható városfejlesztés és a funkcionális várostérségek megközelítésében, továbbá a stratégiai keretek kidolgozásában. A fenntartható városfejlesztési program több forrást kapott, a funkcionális várostérségeket pedig 2022-ben törvényileg szabályozták miniszteri szinten. A nagyvárosi területekről szóló közelmúltbeli törvény

előírja, hogy a jövedelemadó 5%-a közvetlenül a nagyvárosi szintre kerüljön, így biztosítva a nagyvárosi projektekhez szükséges külön költségvetést. A nemzeti jogszabály megléte és a nagyvárosi területek számára elkülönített pénzügyi forrás bevezetése nagyon fontos üzenet volt a szeminárium résztvevői számára. Hasonló pénzügyi ösztönzés Magyarországon is nagyon fontos lenne. Kolozsvár térségében a polgármesterek szerepe kiemelkedő a fejlesztési döntésekben. A kapcsolódó projektek a következő ágazatokra összpontosulnak: mobilitás (metró); kék-zöld folyosó; zöldövezet. Mindezek hozzájárulnak ahhoz, hogy Kolozsvár klímasemleges, intelligens európai uniós várossá váljon.

2.2.2. A munkacsoportos vitaműhely összegzése

A magyar önkormányzati rendszer nagyon széttagolt, a területi rendszer nem hatékony, és a szubszidiaritás elve nem érvényesül kellőképpen. A korábbi (2014-ben megszűnt) kistérségi szintű területfejlesztési rendszer jól működött, a területi együttműködések koordinálása érdekében nagy szükség lenne a visszaállítására.

Egyik város sem jelezte, hogy a funkcionális városi területelemzés a fenntartható városfejlesztési stratégiájában kellő mélységben és alaposítással készült volna el. Ennek oka, hogy a fenntartható városfejlesztéssel foglalkozó nagyobb városok közigazgatási területére elkülönített fejlesztési források elkülönítése oda vezetett, hogy a városok ezt saját pénzükhöz tekintik, amelyről a helyi politikai döntéshozók nem szívesen mondanának le.

Ilyen körülmények között az alulról jövő együttműködések lehetősége nagyon korlátozott. A múltban a kistérségi társulások közös stratégiai tervezése – bizonyos szolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, mobilitás) közös működtetésével – megteremtette az együttműködés kultúráját, és előnyös volt. A közigazgatás folyamatos átszervezésével azonban elvesztek ezek az előnyök.

3. Összefoglaló ajánlások a magyar városok számára

A bevált külföldi gyakorlatok bemutatásából és a magyarországi városok közötti beszélgetésekből a következő ajánlások kristályosodtak ki.

A funkcionális várostérségek szintjén történő együttműködés megerősítése érdekében

- nemzeti szabályozási keretre és pénzügyi ösztönzőkre van szükség.
 - Első lépésként, a kezdeti akadályok leküzdéséhez az integrált területi beruházásokra irányuló eszköz jó ösztönző lehet Magyarországon.
 - Később FUA-szintű intézményi kapacitás létrehozása és egy célzott pénzügyi forrás bevezetése is elképzelhető.
- Maguknak a városoknak fontos katalizátorszerepet kell játszaniuk a közigazgatási határaikon átnyúló területi együttműködésben:
 - win-win funkciókkal indulva, a környező településekkel közös érdekű együttműködést kínálva,
 - aktív lobbizás a nemzeti kormánytól a FUA-szint elismerése érdekében az uniós programok tervezése és végrehajtása során,
 - nemzetközi cserehálózatokban és platformokon való részvétel a FUA-szintű együttműködés bevált gyakorlatainak megismerése és meghonosítása érdekében.

Az érintett magyar városok többsége pozitívan áll ahhoz az elképzeléshez, hogy az integrált területi beruházások magyarországi használatát lehetővé tegyék funkcionális városi területi szinten is.

Ezen alapvető változás megvalósításáig első lépésként a területi szinten működő és helyi partnerségek keretében kidolgozott, funkcionális várostárségeket érintő projekteknek kell prioritást élvezniük.

4. Következtetések és lehetséges további lépések

A funkcionális várostárségi együttműködés lehetőséget nyújt az egyes települések közigazgatási határain túlmutató kérdések átfogó kezelésére, segítve a különböző projektek összehangolását. Jól megszervezve ez a megközelítés biztosítja, hogy az érintett települések egyike se legyen elhanyagolva és ne maradjon le. Erőssége az együttműködésben rejlik, amely közös és hatékonyabb fejlesztéseket ösztönöz a települési társulásokban.

4.1 A FUA megközelítés fejlesztésének fő szükségletei Magyarországon

A fenntartható fejlesztésre törekvő magyar városokban az operatív / végrehajtó szint felkészült és motivált a FUA-szintű stratégiai tervezésre, és feltehetően hatékonyan támogatná a projektek végrehajtását FUA-szinten és az integrált területi beruházásra irányuló eszközön keresztül, amennyiben ezt a jogalkotás és a politika lehetővé teszi. Egy ilyen feladathoz az érintett szervezeteknek elkülönített forrásokra lenne szükségük, hogy a feladatokat FUA-szinten végezhessék.

Másrészt pedig, ami a helyi politikai vezetést illeti, egyértelműen az együttműködési megközelítés megerősítésére és érdekegyeztetési mechanizmusok kialakítására van szükség.

4.2 A jövőben rejlő lehetőségek

A résztvevő városok képviselői egyetértettek abban, hogy a funkcionális várostárségi (vagy városok közötti) együttműködések jellemzően nem alapulhatnak csak alulról jövő kezdeményezéseken, hanem felülről (központilag) is támogatni kell ezeket, pl. jogi háttérrel, módszertani segítséggel, tervezési-működési forrásokkal és ösztönzőkkel. Valószínűleg az együttműködés felülről és alulról történő egyidejű ösztönzése a legjobb kombináció. A FUA-szintű együttműködéssel szemben vannak elvárások, sőt, a kötelezővé tétel lehetősége is elfogadható lenne a fenntartható városfejlesztésre törekvő városok számára, egyértelmű feltételek és megfelelő pénzügyi hozzájárulás biztosításával.

4.3. Az EUI-tól származó további támogatás, pl. városok közötti, szakértői értékelés (valamint potenciálisan szükség van speciális készségekre is – prezentációk készítésére, ülések szervezésére).

A résztvevők egyértelműen hasznosnak és érdekesnek találták a bemutatott külföldi példákat, különösen azért, mert mindannyian a magyarországihoz hasonló körülmények közül, poszt-szocialista országokból érkeztek. Bár a résztvevők elismeréssel fogadták az előadásokat, szerettek volna jobban elmélyedni a gyakorlati részletekben és ehhez kapcsolódó kérdéseket feltenni. Így a fenntartható fejlesztésre törekvő magyar városok szívesen vennének részt olyan városokba szervezett tanulmányutakon, ahol helyszíni tudásmegosztás és tapasztalatcseré keretében nyerhetnek betekintést egy-egy jó példába. Kifejezték továbbá, hogy szívesen csatlakoznának egy esetleges hazai kísérleti FUA modellprogramhoz, különösen, ha kapnak hozzá módszertani és anyagi támogatást.